

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо дій населення у разі загрози та виникнення вибуху, внаслідок терористичного акту

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Виникнення надзвичайних ситуацій, спричинених вибухами, несе значну загрозу життю та здоров'ю людей, а також системам життєзабезпечення населення. Здебільшого причиною вибухів є порушення вимог безпеки під час поводження із легкозаймистими та вибуховими речовинами на об'єктах підвищеної небезпеки, в місцях з масовим перебуванням людей, адміністративних та житлових будинках тощо. У той же час існують загрози вибухів, спричинених терористичною діяльністю.

Ці рекомендації містять поради (перелік дій) громадянам України у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з вибухами, внаслідок терористичного акту. Вони рекомендуються Державною службою України з надзвичайних ситуацій для використання працівниками у сфері цивільного захисту, керівниками суб'єктів господарювання під час проведення занять з службової підготовки, безпеки життєдіяльності та розміщення (у вигляді наглядної агітації), за необхідністю, у місцях із масовим перебуванням людей, громадському транспорті, підприємствах, установах, організаціях тощо.

2. ЗАГРОЗА ВИБУХУ

2.1. Загроза терористичних атак на сьогодні є актуальною для України. Найбільш вірогідними цілями терористичних атак є місця масового перебування людей та об'єкти підвищеної небезпеки, які внаслідок підриву призводять до значної кількості людських жертв і можуть створити додаткову загрозу населенню та територіям, внаслідок викиду у навколишнє природне середовище небезпечних речовин (хімічних, біологічних, радіоактивних).

Типовою зброєю терористів є використання замаскованих вибухових пристроїв. Залежно від мети терористичного акту такі пристрої, споряджені годинниковим механізмом, можуть залишатись терористами у житлових будинках, навчальних закладах, установах і організаціях, підприємствах, громадському транспорті тощо.

Завдяки пильності громадян можна запобігти численним жертвам від спрацювання вибухового пристрою.

Терористи намагаються розмістити вибухові пристрої у найбільш уразливих місцях, де зможуть завдати найбільшої шкоди населенню.

До таких місць, як правило, належать:

автомобілі;

входи, внутрішні двори, підсобні приміщення адміністративних і житлових будинків, складських приміщень;

урни для сміття, інженерні комунікації в місцях масового перебування людей (фестивалі, ярмарки, базари, супермаркети, підземні переходи тощо); громадський транспорт (вагони тролейбусів, автобусів, трамваїв, поїздів тощо); об'єкти підвищеної небезпеки тощо.

В окремих випадках вибуховий пристрій може бути замаскований у поштових посиленнях (посилки, конверти), букетах квітів, подарунках тощо. Також до ознак підозрілих предметів, що можуть бути вибуховими пристроями можна віднести:

електропроводи, що виходять з невідомого предмета, антени, лампочки на його поверхні, хід годинника, що прослуховується;

залишені предмети побутового призначення (валізи, сумки, гаманці, дитячі іграшки, ручні ліхтарики тощо);

предмети, що знаходиться в не призначених для цього місцях (наприклад, велика дитяча іграшка біля вхідних дверей);

предмети з прикріпленими до них мобільними телефонами, радіостанціями, акумуляторами.

Слід пам'ятати, що вибухова речовина може бути різноманітного виду та мати різні властивості, що, у свою чергу, надає можливість замаскувати вибуховий пристрій навіть у поштовому конверті.

2.2. З метою попередження вибуху та встановлення наявності вибухового пристрою необхідно:

бути уважними та звертати увагу на покинуті речі (валізи, сумки, пакунки, парасольки тощо);

звернути увагу на ділянки свіжоскопаної землі, свіжопоштукатуреної або свіжопофарбованої стіни будівлі;

не приймати від сторонніх осіб подарунків, квітів, поштових посиленнях;

користуючись громадським транспортом, не погоджуватись на пропозиції супроводжувати речі невідомої особи (у тому числі провідників, стюардів, контролерів).

2.3. При виявленні вибухового пристрою або підозрілої речі необхідно:

зберігати спокій;

негайно повідомити про знахідку представників міліції, охорони, аварійно-рятувальних служб або зателефонувати за номерами 101, 102;

не курити;

не користуватись запальничками, іншими джерелами відкритого, а також предметами, що можуть його утворювати;

не торкатись до підозрілої речі руками або іншими речами;

у жодному разі не намагатися переміщувати вибуховий пристрій (підозрілий предмет) або змінювати його положення;

залишити місце, де виявлено підозрілий предмет, при можливості організувати охорону на безпечній відстані, як зазначено нижче.

№ п/п	Тип	вибухового	пристрою	Безпечна відстань
-------	-----	------------	----------	-------------------

	(підозрілої речі)	
1.	Ручна граната	Не менш ніж 200 метрів
2.	Тротилова шашка	Не менш ніж 50 метрів
3.	Банка ємністю 0,33 літра	Не менш ніж 60 метрів
4.	Валіза (кейс)	Не менш ніж 230 метрів
5.	Дорожня валіза	Не менш ніж 350 метрів
6.	Автомобіль типу «Жигулі»	Не менш ніж 460 метрів
7.	Автомобіль типу «Волга»	Не менш ніж 580 метрів
8.	Мікроавтобус	Не менш ніж 920 метрів

2.4. У разі отримання повідомлення від представників влади (правоохоронних органів, аварійно-рятувальних служб) про евакуацію із будинку (зони ймовірної надзвичайної ситуації або проведення антитерористичної операції) необхідно зберігати спокій та чітко виконувати отримані інструкції.

2.4.1 Якщо ви знаходитесь у квартирі:

візьміть з собою документи, гроші, цінності та, у разі необхідності, ліки;
 потрібно знеструмити квартиру та перекрити воду і газ;
 надайте допомогу в евакуації літнім та важкохворим людям;
 перевірте сусідні квартири на наявність у них дітей, які на час оголошення евакуації залишились без нагляду дорослих, та повідомте про це представників правоохоронних органів (аварійно-рятувальних підрозділів);
 обов'язково замкніть свою квартиру;
 залишайте будинок спокійно, не створюючи паніки.

2.4.2. Якщо ви знаходитесь на вулиці:

уникайте великих скупчень людей;
 якщо ви опинились у натовпі, не намагайтесь вийти з нього, рухайтесь у тому ж напрямку, що й натовп;
 руки зігніть у ліктях на рівні грудей та розсуньте їх, звільняючи від тиску грудну клітину;
 не тримайте руки у кишенях;
 якщо натиск натовпу набрав загрозливого характеру, негайно покиньте будь-яку ношу та позбавтесь від сумок на довгому ремні і шарфу;
 якщо ви упали, намагайтесь одразу встати на ноги, не опираючись на руки, а якщо це неможливо, потрібно згорнутись клубком і захистити голову передпліччями, поклавши долоні на потилицю.

3. ВИБУХ

3.1. У разі вибуху (спрацювання вибухового пристрою) у вашій або сусідній квартирі необхідно:

негайно по телефону повідомити про подію правоохоронні (102), аварійно-рятувальні (101) та медичні (103) служби;

у разі можливості та наявності необхідних знань і навичок надати першу медичну допомогу постраждалим;
обов'язково відкрити вікна і двері для провітрювання, оскільки продукти вибуху містять отруйні та шкідливі компоненти;
дочекатись прибуття представників правоохоронних органів (аварійно-рятувальних служб) та у подальшому діяти за їх вказівками.

3.2. Якщо в результаті вибуху важким предметом притиснуло будь-яку частину тіла, необхідно:

масажувати її для підтримання циркуляції крові;
намагатись перебувати як можна довше при свідомості (читайте вірші, співайте пісні тощо);
подавати сигнали всіма доступними засобами (мобільний телефон, стукіт по перекриттях та металевих предметах тощо).

Слід пам'ятати, що одразу після повідомлення про вибух аварійно-рятувальними підрозділами розпочинаються роботи щодо визволення постраждалих з-під завалів. Під час аварійно-рятувальних робіт передбачено періодичні «хвилини тиші», коли зупиняється робота спеціального обладнання та приймаються сигнали про допомогу.

3.3. В окремих випадках терористи використовують вибуховий пристрій у поєднанні з ємністю з хімічно або біологічно небезпечною речовиною. Хімічно та біологічно небезпечні речовини можуть також розповсюджуватись без допомоги вибухового пристрою (аерозольним шляхом, через речі масового використання тощо).

У разі коли після вибуху (або раптово) з'являються хмара або різкий сторонній запах, подібні ознаки нездужання в оточуючих людей (запаморочення, нудота, слабкість у суглобах і кінцівках тощо) необхідно:

негайно залишити місце забруднення, орієнтуючись на погодні умови та фізичні властивості хмари (у разі її наявності);

негайно по телефону повідомити про подію правоохоронні (102), аварійно-рятувальні (101) та медичні (103) служби;

у разі коли покинути місце забруднення неможливо, вжити заходів для захисту органів дихання і шкіри підручними засобами (застебнути одяг, закрити обличчя, закрити органи дихання вологою тканиною);

після виходу з місця зараження негайно звернутись до медичних закладів.

4. ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ

4.1. Якщо ви опинились у будинку (приміщенні, території), захопленому терористами, але не були ними знайдені, необхідно:

зберігати спокій та намагатись уникнути контакту з терористами;

як можна тихіше повідомити правоохоронні органи про терористичну атаку, а також про своє місцезнаходження;

не курити;

не наближатись до дверей та вікон;
чітко виконувати інструкції та команди правоохоронців;
сховати свої документи та візитні картки.

Пам'ятайте, що одразу після вашого повідомлення антитерористичними підрозділами буде вжито вичерпних заходів для збереження вашого життя та здоров'я.

Почувши про початок антитерористичної операції (стрільба, вибухи), необхідно:

лягти на підлогу обличчям вниз, поклавши руки долонями на потилицю;
чітко виконувати команди співробітників антитерористичного підрозділу уникаючи різких рухів.

4.2. У разі захоплення терористами як заручника необхідно:

не провокувати своїми діями терористів на насильницькі дії (уникати різких рухів, шуму тощо);

на вимогу терористів негайно віддати їм особисті речі;

не реагувати на провокаційні дії терористів;

не дивитись терористам в очі;

не вживати алкоголю;

бути готовим до складнощів (відсутність свободи руху, їжі, води тощо);

не чинити опір озброєним терористам, що може призвести до численних людських втрат.

5. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Завдяки умілим та чітким діям під час виникнення вищезазначених ситуацій можна запобігти зайвим жертвам та надати можливість спеціальним підрозділам виконувати завдання щодо запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, у тому числі ті, що виникли внаслідок терористичної діяльності.